

Zpráva o šetření ve věci stanovení cen ve vězeňské kantýně

Dne 29. 11. 2017 se na mě anonymně obrátili odsouzení z Vazební věznice Praha-Ruzyně, kteří si stěžovali na nepřiměřeně vysoké ceny ve vězeňské kantýně (1 l octa 35 Kč, obálka C5 5 Kč, jedlá soda 25 Kč, 0,7 l sirup ovocný 88 Kč, role toaletního papíru 15 Kč, 500 g káva Jihlavanka 138 Kč, 1,75 l Coca-Cola 41,60 Kč, 1 l mléka 22,50 Kč, balení 4 rohlíků a 4 housek 45 Kč). Dále si odsouzení stěžovali, že na účtenkách chybí IČO a DIČ a nákup evidentně není dle přiložené účtenky veden v systému EET (elektronická evidence tržeb).

A. Shrnutí závěrů

Vazební věznice Praha-Ruzyně pochybila při stanovení cen ve vězeňské kantýně a v neuvedení veškerých povinných údajů na účtenkách, které byly vydávány vězněným osobám.

B. Skutková zjištění

Dne 11. 1. 2018 hovořil pověřený právník Kanceláře veřejného ochránce práv s vedoucím kantýny panem A., přičemž dle jeho sdělení provozuje kantýnu soukromý subjekt společnost B., a tato kantýna prodává zboží nejen vězněným osobám, ale i zaměstnancům věznice. Pokud je zboží prodáváno vězněným osobám, nejsou dle sdělení vedoucího kantýny tyto transakce vedeny v EET, při prodeji zaměstnancům je tomu naopak. Vedoucí kantýny přislíbil, že na účtenky pro vězněné osoby přidá údaj o identifikaci prodávajícího, včetně IČO a DIČ.

Následně věznice doložila kopie dvou účtenek, na nichž je vždy uvedeno DIČ a IČO prodávajícího. Ředitel Vazební věznice Praha-Ruzyně plk. Mgr. Tomáš Hůlka mi dále zaslal zprávu o výsledku průběžné kontroly se zaměřením na porovnání cenové hladiny u zboží nabízeného a prodávaného v kantýně vazební věznice; tato kontrola byla provedena ve dnech 23. 10. – 24. 10. 2017. Ceny v kantýně byly srovnávány s cenami v prodejně potravin Nemocnice Motol, v prodejně potravin ÚVN Střešovice a prodejně potravin Večerka Slánská – Řepy. Provedenou kontrolou bylo zjištěno, že ceny ve sledovaných prodejnách jsou srovnatelné. Dále jsem v rámci šetření obdržela ceník vězeňské kantýny platný od 1. 2. 2018. Porovnáváno bylo 35 druhů zboží, není zde však žádné, na jehož cenu si odsouzení stěžovali.

V ceníku je uvedeno: 1 l octa 35 Kč, obálka C5 5 Kč, soda bikarbona prášek (Soda Vitar) 100 g 25 Kč, 0,7 l sirup ovocný Limacit citron, malina, lesní směs, pomeranč, broskev 34,80 Kč, toaletní papír velký návin 2vrstvý, 68 m 15 Kč, toaletní papír jednovrstvý malý návin 7 Kč, 500 g káva Jihlavanka standard 138 Kč, 1,75 l Coca-Cola 41,60 Kč, 1 l mléka 22,50 Kč, pečivo světlé mix sáček 5 ks 25 Kč a pečivo tmavé mix sáček 5 ks 35 Kč.

Ceny odpovídají tomu, co sdělili ve svém podnětu odsouzení, s výjimkou sirupu, kde je aktuálně cena poloviční oproti sdělenému údaji, a pečiva, kde se však aktuálně neprodává 8 ks pečiva v jednom balení, ale pouze 5 ks, přičemž cena je dle druhu pečiva nižší o 10 Kč, resp. o 20 Kč oproti ceně sdělené odsouzenými.

C. Právní hodnocení

Vazební věznice Praha-Ruzyně pochybila při stanovení cen ve vězeňské kantýně, které nepovažují za přiměřené, a dále pochybila v neuvedení veškerých povinných údajů na účtenkách, které byly vydávány vězněným osobám.

Ve věznici se pro odsouzené zřizují prodejny s potravinářským, drogistickým a průmyslovým zbožím; minimální sortiment zboží stanoví vnitřní řád věznice; nelze-li nákup tohoto zboží provádět v prodejně věznice, zajišťuje se prostřednictvím vězeňské služby.¹ Nákup se uskutečňuje formou bezhotovostní platby z té části peněžních prostředků, s níž může odsouzený volně disponovat.² U stanovení cen ve vězeňské kantýně je nutné si uvědomit, že vzhledem k omezenému sortimentu zboží a taktéž k omezenému počtu zákazníků ve věznicích (a tím pádem i omezenému obratu) nelze vězeňské kantýny relevantním způsobem srovnávat s prodejny typu supermarketů či hypermarketů. Srovnání cen s okolím je v mnoha případech relativizováno také umístěním věznice. Za srovnatelné obchody stran stanovení cen zboží ve vězeňské kantýně se považují například večerky, vysokoškolské, nemocniční či firemní bufety, případně kantýny v obvodu věznice.³ Věznice provádějí čtvrtletní srovnání cen vězeňské kantýny s cenami v okolních prodejnách.

Vazební věznice Praha-Ruzyně provedla řádně kontrolu srovnání cen zboží ve vězeňské kantýně, přičemž se i přesto domnívám, že ceny zboží, na které si odsouzení stěžovali, nejsou přiměřené. Doporučuji věznici, aby při dalším kontrolním srovnání cen porovнала ceny u zboží, které je uvedené v této zprávě, přičemž z výsledku této kontroly může následně dojít u těchto výrobků ke snížení cen.

EET je upravena v zákoně o evidenci tržeb.⁴ Zjednodušeně lze říci, že tržby evidují poplatníci daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob, kteří inkasují hotovost, platby kartou, šeky, směnky a další obdobné formy úhrady a současně daná tržba zakládá tzv. rozhodný příjem.⁵ EET se naopak netýká podnikatelů, kteří inkasují pouze platby ve formě plateb z účtu na účet. Je tedy nutné vzít v potaz specifika výkonu vazby či výkonu trestu odnětí svobody, kde právě k převodům z účtu na účet bez účasti hotovostních plateb dochází. Účetní operace vězeňských kantýn proto s největší pravděpodobností evidenci EET nepodléhají.

Při uskutečnění evidované tržby je poplatník přímo ze zákona povinen vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne (zákazníkovi).⁶ Možnost vyžádat doklad o nákupu upravuje dále živnostenský zákon, který zakotvuje, že podnikatel je povinen vydat doklad

1 Viz § 23 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2 Viz § 23 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

3 Podle § 31 odst. 2 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, nesmějí ceny zboží v prodejně věznice přesahovat ceny obvyklé v obci, v jejímž územním obvodu se věznice nachází.

4 Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů.

5 Blíže viz § 3 až 6 zákona o evidenci tržeb.

6 Viz § 18 odst. 1 písm. b) zákona o evidenci tržeb.

o prodeji zboží a o poskytnutí služby na žádost zákazníka.⁷ Rovněž zákon o ochraně spotřebitele stanovuje, že na žádost spotřebitele je prodávající povinen vydat doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby.⁸ V obou dvou případech je vždy stanoveno, jaké povinné náležitosti musí doklad (účtenka) obsahovat, vždy zde musí být uvedeno IČO.

Vazební věznice Praha-Ruzyně napravila pochybení spočívající v neuvedení veškerých stanovených údajů na účtenkách, které byly vydávány vězněným osobám.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Vazební věznice Praha-Ruzyně a podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv šetření končím, neboť došlo k nápravě zjištěného pochybení.

Brno 1. března 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

7 Ustanovení § 31 odst. 14 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů:

„(14) Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby. Na dokladu musí být uvedeno označení podnikatele obchodní firmou, popřípadě názvem, nebo jménem a příjmením, a identifikačním číslem osoby, bylo-li přiděleno, datum prodeje zboží nebo poskytnutí služby, druh zboží nebo služby a cena, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.“

8 Ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů:

„(1) Na žádost spotřebitele je prodávající povinen vydat doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby s uvedením data prodeje výrobku nebo poskytnutí služby, o jaký výrobek nebo o jakou službu se jedná a za jakou cenu byl výrobek prodán nebo služba poskytnuta, spolu s identifikačními údaji prodávajícího obsahujícími jméno a příjmení nebo název nebo obchodní firmu, případně název prodávajícího, jeho identifikační číslo osoby, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.“